

Błogosławieni, którzy bronią życia do końca

Cele katechetyczne – wymagania ogólne

- Ukazanie nauczania Kościoła o grzechach przeciwko przykazaniu „Nie zabijaj” w perspektywie końca ludzkiego życia.
- Kształtowanie właściwej postawy wobec życia i Boga jako dawcy życia.

Treści nauczania – wymagania szczegółowe

Uczeń:

- stwierdza, że Bóg jest Panem i Dawcą życia;
- wymienia zachowania sprzeczne z Dekalogiem odnoszące się do końca ludzkiego życia;
- dokonuje właściwej oceny moralnej eutanazji, kary śmierci i samobójstwa;
- wskazuje różnice pomiędzy eutanazją a zaprzestaniem uporczywej terapii;
- uzasadnia konieczność wspierania osób zamierzających popełnić grzech przeciw przykazaniu „Nie zabijaj”;
- na przykładzie Janusza Świtaja omawia sytuację osoby, która odnalazła sens życia, będąc w trudnej sytuacji życiowej.

Pojęcia i postaci

Życie, kara śmierci, eutanazja, Janusz Świtaj.

Wartości

Ochrona życia do naturalnej śmierci, wierność Bożym przykazaniom.

Metody i środki

Piramida wartości, praca z podręcznikiem, analiza tekstu, praca z Pismem Świętym, parafraza, projekcja filmu, refleksja, burza mózgów; nagranie homilii Jana Pawła II i sprzęt, aby je odtworzyć.

Propozycja realizacji

Modlitwa na rozpoczęcie

Modlitwa o dobre życie:

Panie, dziękuję Ci za to, że tak cudowne mnie stworzyłeś. Dziękuję, że w Twoich oczach mam nieskończoną wartość. Pomóż mi tak żyć, jak Ty pragniesz, abym żył, a gdy mój czas na ziemi dobiegnie końca, przyjmij mnie do Twojego Królestwa, gdzie będziemy już razem na wieki. Amen.

<https://modlitwy24.pl/krotkie-modlitwy/#ftoc-heading-14> (dostęp: 12.05.2023).

Cele lekcji. Nauczyciel podaje cele w języku ucznia: wyjaśnię, co to znaczy, że Bóg jest Panem i Dawcą życia; uzasadnię konieczność troski o życie do naturalnej śmierci; podam argumenty potwierdzające stwierdzenie, że życie ludzkie jest największą wartością; opowiem o Januszu Świtaju jako przykładzie osoby, która na nowo odkryła wartość swojego życia; wyjaśnię, dlaczego każdy powinien dbać o swoje zdrowie i życie oraz wspierać innych w tym, by dostrzegli wartość własnego życia.

Metoda – piramida wartości. Uczniowie tworzą wspólną piramidę wartości – najpierw wartości zapisywane są na osobnych kartkach, następnie wybrana osoba umieszcza je od najważniejszej do najmniej ważnej. Po zakończonej pracy katecheta komentuje tę piramidę, w razie potrzeby argumentując, że nadrzędną wartością jest życie, ponieważ bez niego wszelkie inne wartości stają się niemożliwe do osiągnięcia.

Metoda – praca z podręcznikiem, analiza tekstu. Katecheta stwierdza, że czasem osoba, której życie ulega zmianie wskutek choroby czy wypadku (np. ma ograniczone możliwości poruszania się lub nie może samodzielnie funkcjonować), miewa wątpliwości odnośnie do wartości jej życia. Tak było w przypadku Janusza Świtaja. Uczniowie zapoznają się z tekstem z podręcznika. Uczniowie podzieleni na dwie grupy: osoby z pierwszej grupy znajdują określenia dla opisu sytuacji i emocji

Janusza Świtaja przed jego kontaktem z Anną Dymną, a druga grupa wypisuje określenia opisujące sytuację i emocje pana Janusza obecnie. Komentując pracę, katecheta podkreśla, że czasem potrzebny jest ktoś, kto przywróci wiarę w sens i wartość życia. Dodaje również, że w Bożej perspektywie każde życie jest cenne, ponieważ jest darem Boga, a pobyt na ziemi jest tylko czasowy. Przeznaczeniem człowieka jest życie wieczne z Bogiem. Ta perspektywa również pozwala inaczej – z nadzieją – patrzeć na życie ziemskie, nawet gdy jest ono obciążone trudami i cierpieniem.

Metoda – praca z Pismem Świętym, parafraza. Uczniowie zapoznają się z tekstem Mdr 1, 12–16 (punkt: „Słowo Boże”). Ich zadaniem jest zredagowanie analogicznego tekstu, parafrazy, ale ujmującej treść w sposób pozytywny, np. zamiast: „nie dążcie do śmierci” – „starajcie się żyć jak najdłużej” itp. Chętne osoby czytają swoje propozycje, a katecheta podsumowuje prace cytatem z katechizmu Youcat (YC 378; punkt: „Kościół przypomina”).

Metoda – praca z podręcznikiem, analiza tekstu. Uczniowie podzieleni na grupy analizują tekst z podręcznika i przygotowują wypowiedzi na następujące tematy:

Grupa 1 – eutanazja.

Grupa 2 – zaprzestanie uporczywej terapii.

Grupa 3 – kara śmierci.

Grupa 4 – samobójstwo.

Grupa 5 – zabicie przeciwnika na wojnie.

Prezentację wyników prac grupy rozpoczynają od stwierdzenia, czy dane zachowanie jest zgodne, czy sprzeczne z piątym przykazaniem Dekalogu. W przypadku klas sprawnie pracujących na podstawie źródeł, poza materiałem z podręcznika można udostępnić dodatkowe materiały.

Metoda – projekcja filmu i refleksja. Odtworzenie nagrania homilii papieża Jana Pawła II z Westerplatte z 1987 roku (od ok. 2 min. 55 sek. do 4 min. 35 sek.). Katecheta zapisuje na tablicy dwie postawy, o których mówił Papież: „bardziej być” i „więcej mieć”. Uczniowie zastanawiają się, którą z tych postaw prezentują zwolennicy eutanazji, uzasadniając swoje wypowiedzi.

Metoda – burza mózgów. Uczniowie proponują jak najwięcej argumentów przeciwko karze śmierci, wybrana osoba zapisuje propozycje na tablicy, a pozostali – w zeszytach.

Podsumowanie lekcji

Katecheta podkreśla aktualność przykazania „Nie zabijaj” odnoszącego się do innych oraz do siebie. Zauważa, że odnosi się ono zarówno do bezpośrednich czynności zmierzających do odebrania życia, jak i tego, co szkodzi zdrowiu, a w konsekwencji skraca życie. Zauważa, że czasem w mediach przy okazji tragicznych wieści w komentarzach pojawiają się życzenia śmierci sprawcy przestępstwa. Bóg chce chronić ludzi nie tylko przed innymi, ale i przed nimi samymi – m.in. gniewem, który zaślepiając człowieka, potrafi doprowadzić do tego, że ludzie np. w stosunku do mordercy są gotowi życzyć mu śmierci, więc w zasadzie stawiać się na równi z nim w decydowaniu o odebraniu komuś życia. W XXI wieku istnieje możliwość skutecznego odizolowania przestępcy i uniemożliwienia mu ponownego skrzywdzenia kogoś.

Modlitwa na zakończenie

Z podręcznika lub modlitwa spontaniczna, której wezwania będą dotyczyć osób, których życie jest zagrożone.

Praca domowa

Z podręcznika.

Zadanie dodatkowe – odnalezienie i opisanie innych osób, które podobnie jak Janusz Świtaj chciały zakończyć swoje życie, ale ostatecznie na nowo odnalazły jego sens.

Korelacja z edukacją szkolną

- Język polski:
Literackie przykłady ludzkiego cierpienia np. w wybranych trenach J. Kochanowskiego.
- Wiedza o społeczeństwie:
Szacunek dla człowieka: prawa człowieka – godność człowieka: podstawa różnych systemów moralnych, źródło powszechnych, przyrodzonych, nienaruszalnych i niezbywalnych wolności i praw człowieka; przeciwstawianie się zjawiskom braku tolerancji wobec różnych mniejszości.

- Wychowanie do życia w rodzinie:

Wartość życia ludzkiego – troska o osoby chore i umierające; pamięć o zmarłych, współtowarzyszenie bliskim w przeżywaniu żałoby.

- Język obcy nowożytny oraz język mniejszości narodowej lub etnicznej:
Słownictwo religijne: np. osoba niepełnosprawna, eutanazja, kara śmierci, błogosławieństwo.